

STANOVISKO

k návrhu zákona, ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony v súvislosti s ďalším zlepšovaním stavu verejných financií

1. Popis návrhu

Návrh zákona, ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony v súvislosti s ďalším zlepšovaním stavu verejných financií (ďalej len „návrh zákona“), predkladá Ministerstvo financií Slovenskej republiky s odôvodnením, že ide prostriedok riešenia vysokých úrovni deficitu verejných financií a dlhu verejnej správy spôsobených nepredvídanými okolnosťami, ktoré mimoriadne zaťažili štátny rozpočet. Návrhom zákona sa zavádzajú opatrenia so zámerom zlepšenia stavu verejných financií, ktoré sa týkajú predovšetkým

- daňových zákonov (úprava zákonov o DPH, dani z príjmov a osobitnom odvode z podnikania v regulovaných odvetviach),
- predpisov v oblasti sociálneho poistenia a zabezpečenia, súvisiacich s nahradením rodičovského dôchodku asignáciou zaplatenej dane z príjmov, a
- úpravy výšky valorizácie platov zdravotníckych pracovníkov,
- zákona o rozpočtovom určení (zníženie percenta podielových daní poukazovaného obciam z dôvodu konsolidácie verejných financií).

2. Stanovisko SOS

Väčšina navrhovaných legislatívnych úprav sa dotkne v drivej väčšine zamestnancov s priamym vplyvom na ich pracovné a mzdové podmienky a schopnosť akékoľvek akumulácie finančných prostriedkov v podobe úspor pre ťaživé sociálne situácie. Toto konštatovanie je relevantné predovšetkým v rámci zverejnených výskumov, keď 15% obyvateľov nemá žiadne finančné rezervy a 1/3 má finančné úspory menšie ako je jeden mesačný príjem domácnosti. Zníženie daňového bonusu na dieťa a úprava podmienok jeho poskytovania nad 18 rokov, úprava rodičovského dôchodku, úprava sadzieb dane z pridanej hodnoty a ďalšie opatrenia budú explicitne znamenať podstatné sekundárne zvýšenie nákladov zamestnancov na uspokojovanie ich životných a sociálnych potrieb. Obdobne ako v prípade zavedenia dane z finančných transakcií sa v konečnom dôsledku uvedené zmeny dotknú predovšetkým najslabších sociálnych skupín, medzi ktoré možno zaradiť marginalizované skupiny, zamestnancov s osobitným pracovnoprávnym postavením (zamestnanci zdravotne ťažko postihnutí, osamelí zamestnanci a pod), kedy už dnes komunikovaná absencia úpravy miezd v dôsledku rastu nákladov zamestnávateľov spôsobí ďalšie prehĺbenie ich finančnej neistoty a možnosti akéhokoľvek zlepšenia ich sociálneho statusu.

Hoci by bolo možné uvádzať rôzne štatistiky a argumenty smerujúce k zdôvodneniu negatívneho dopadu na jednotlivé skupiny zamestnancov vo väzbe na navrhované legislatívne zmeny, dovolíme si obmedziť sa na 3 najvýznamnejšie, ktoré sú aj najčastejším predmetom výhrad našej členskej základne.

Úprava daňového bonusu na dieťa v podobe zníženia jeho výšky (porovnanie § 52zpz ods. 4 zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov s účinnosťou do 31.12.2024 a § 33 ods. 1 rovnakého zákona s účinnosťou od 1.1.2025) preukázateľne znižuje možnosť úhrady nákladov spomínaných skupín zamestnancov vynaložených na deti, a to práve pri paradoxnej úprave zvýšenia dane z pridanej hodnoty. Vo výsledku tieto legislatívne zmeny znížia sociálny štandard. V širšom kontexte u zamestnancov, ktorí splnia podmienku právnej fikcie daňovníka s vyšším príjmom, zavedený nábeh na postupné znižovanie nároku na daňový bonus, až do úplného zániku tohto nároku spôsobí úplný výpadok tejto časti príjmu domácnosti. Ak zohľadníme uvedené príjmové skupiny, toto obmedzenie sa dotkne už aj radových zamestnancov vykonávajúcich prácu vo výrobnom sektore, ktorí nie sú na vedúcej funkcii (L-1, L-2), čo priamo neguje opakovane prezentovaný výdobytok kolektívneho vyjednávania ako spôsobu zvýšenia miezd zamestnancov. Teda to, čo sa podarí odborovým organizáciám kolektívne vyjednať u zamestnávateľa, si štát zoberie sekundárne na dani z pridanej hodnoty alebo spôsobí výpadok inej časti príjmu domácnosti rovnako ako v podobe daňového bonusu na dieťa.

SOS opakovane podporovali zavedenie rodičovského bonusu, pretože zodpovedal prezumpcii slovenskej viacgeneračnej rodiny, v rámci ktorej sa potomkovia dokážu postarať o svojich rodičov, pričom zlepšená finančná situácia ich rodičov poberajúcich dôchodok sa spätne prejaví na zlepšení sociálneho prostredia ostatných členov rodiny. Zrušenie tohto rodičovského dôchodku preukázateľne popri ostatných opatreniach prispeje k ďalšiemu znižovaniu životnej úrovne a zavádzaná možnosť asignácie 4% spolu pre oboch rodičov, pričom sa neumožňuje ich kumulácia u jedného z rodičov napr. z dôvodu ovdovenia, je len zbytočnou náhradou, ktorá nemá absolútne potenciál nahradiť zrušený rodičovský dôchodok.

Obdobne ako v prípade zákona o zavedení dane z finančných transakcií aj zvýšenie dane z pridanej hodnoty na 23% sa negatívne prejaví na celkovom zvýšení nákladov domácnosti vo všetkých oblastiach a presun určitých tovarov a služieb do zníženej sadzby dane z pridanej hodnoty tento nárast nedokáže v žiadnom ohľade kompenzovať, pretože bude subsumovaný pod zvýšenie cien iných tovarov a služieb. V tomto ohľade preto možno opätovne konštatovať, že z drvivej väčšiny celú konsolidáciu uhradia zamestnanci z absencie zvýšenia svojich miezd, zlepšenia pracovných podmienok alebo z vlastnej spotreby bez prijatia akýchkoľvek kompenzačných opatrení na ich podporu, a to nielen vo vzťahu ku konkrétnym nízkopríjmovým skupinám.

SOS rovnako vyjadruje pripomienku absencie akýchkoľvek predchádzajúcich diskusií zo strany predkladateľa k uvedenej problematike, ktorá má zásadný negatívny vplyv na úroveň pracovného prostredia zamestnancov.

3. Záver SOS

SOS neodporúča materiál na ďalšie legislatívne konanie vzhľadom na jeho potenciálne negatívne dopady na pracovnoprávne a mzdové podmienky zamestnancov.

